

A photograph of a crowd of people at an event, overlaid with a semi-transparent pink rectangle containing text. In the foreground, a woman with a mustache is holding a large camera lens. Other people in the background are holding up their phones to take pictures. The scene is dimly lit, suggesting an indoor event.

Diagnoza potencjału kulturotwórczego mieszkańców Szczecina

w wieku od 30 do 40 lat

Szczecin, 2018

SPIS TREŚCI

03	WPROWADZENIE
05	KULTUROTWÓRCZY POTENCJAŁ SZCZECINA
07	DOM KULTURY „13 MUZ” I JEGO OFERTA KULTURALNA
13	NASZA DIAGNOZA POTRZEB KULTURALNYCH
14	BADANIE SONDAŻOWE
22	SPACER DIAGNOSTYCZNY
24	KONSULTACJA SPOŁECZNA W FORMIE „DRZEWKA ŻYCZEŃ”
26	GRUPA FOKUSOWA
30	OBSERWACJA
32	PODSUMOWANIE
35	BIBLIOGRAFIA

Diagnoza potencjału kulturotwórczego mieszkańców Szczecina w wieku od 30 do 40 lat stanowi pierwszą część zadania realizowanego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury pn. DOM KULTURY+ INICJATYWY LOKALNE 2018.

Celem strategicznym programu jest inicjowanie działań służących wzmocnieniu zaangażowania domów kultury w życie społeczności lokalnej, odkrywaniu i rozwijaniu potencjału i kapitału kulturowego jej członków oraz kulturotwórczych zasobów społeczności.

Program skierowany jest do domów kultury, które gotowe są prowadzić nowatorskie działania animacyjne projektowane w oparciu o przeprowadzoną wcześniej diagnozę i poddane ewaluacji, a ukierunkowane na bezpośrednią i bliską współpracę z przedstawicielami społeczności lokalnej. Główny nacisk programu położony jest na nawiązywanie przez dom kultury stałych relacji z mieszkańcami miejscowości, na terenie których działa. Odkrywanie talentów i wzmocnianie potencjału społecznego ma owocować stworzeniem wspólnych projektów na rzecz społeczności lokalnych i przestrzeni publicznej¹.

Diagnoza jest przykładem wprowadzania nowej metodologii badania uczestnictwa w kulturze, która uwzględnia zjawiska społeczne i kulturowe zachodzące w perspektywie czasu i determinujące zachowania społeczności. Przedstawiciele społeczności nie są już postrzegani jedynie przez pryzmat liczb, które obrazują częstotliwość uczestniczenia w wydarzeniach artystycznych. Szerokie, inkluzyjne rozumienie kultury i uczestnictwa w niej pozwala wyjść poza statystyczne dane. Pozwala otworzyć się na człowieka, jego potrzeby i pragnienia, a także określić obszary deficytowe występujące w danej społeczności. Diagnoza powinna być powtarzalnym w czasie procesem, niezbędnym

w działalności każdej instytucji kultury, jeżeli działania te mają być odpowiednio ukierunkowane, a przede wszystkim realizowane z pożytkiem dla społeczności lokalnej.

Dom Kultury „13 Muz” przeprowadził w 2013 r. „Diagnozę kulturalno – społeczną Szczecina”, która posłużyła do ukierunkowania działań instytucji na kolejne lata. Uaktualnieniu i ukierunkowaniu wiedzy na konkretną grupę wiekową mają służyć działania podjęte w ramach nowej diagnozy, z którą wiążemy ogromne nadzieje jako instytucja kultury.

Diagnoza potencjału kulturotwórczego ma stanowić podstawowe narzędzie do przeprowadzenia konkursu, w ramach którego wyłonione zostaną inicjatywy lokalne, które następnie zostaną zrealizowane w drugiej części projektu. Realizacja tych inicjatyw ma być odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby i zainteresowania społeczności lokalnej.

W pierwszej części opracowania przedstawiliśmy w skrócie nasze miasto, skupiając się nie na dziejach Szczecina, które są oczywiście bardzo ciekawe, ale na potencjale miasta i jego mieszkańców.

Drugą część poświęciliśmy działalności Domu Kultury „13 Muz”, jego historii, roli jaką pełni w przestrzeni miasta oraz ofercie kulturalnej. Przedstawiliśmy także działania jakie instytucja podjęła w 2017 r., ze szczególnym uwzględnieniem działań w ramach inicjatyw oddolnych.

Proces przeprowadzania diagnozy potencjału kulturotwórczego, w tym pozyskania danych istotnych dla sporządzenia tej diagnozy oraz opis wyników przedstawiony został w części trzeciej. Opisanie zostały wszystkie jakościowe i ilościowe metody badawcze wykorzystane przy sporządzeniu diagnozy, w tym: ankieta, spacer diagnostyczny, konsultacja społeczna

przeprowadzona w formie „drzewka życzeń”, grupa fokusowa oraz obserwacja. W opisach poszczególnych metod badawczych zawarliśmy fragmentowe spostrzeżenia i wnioski pojawiające się na poszczególnych etapach badania, a w części dotyczącej obserwacji, nasz subiektywny pogląd na niektóre aspekty dotyczące sytuacji kulturalnej miasta.

Podsumowanie diagnozy stanowi kwintesencję wniosków, jakie pojawiły się na wszystkich etapach badania. Zsyntetyzowanie tych wniosków pozwoliło nam na ich tematyczne pogrupowanie w celu przedstawienia ewaluacji jakiej powinny podlegać działania w obszarze kultury zarówno ze strony miasta, instytucji kultury, jak i samej społeczności lokalnej.

1 <http://www.nck.pl>

KULTUROTWÓRCZY POTENCJAŁ SZCZECINA

Szczecin jest przykładem miasta, w którym różnorodność zawirowań historycznych, krajobrazowych i architektonicznych może być symbolicznym odzwierciedleniem dziejów rodzin przybyłych do miasta po II wojnie światowej z dawnych Kresów Wschodnich oraz Polski wschodniej i centralnej. Receptą na pogodzenie kultur, jakie zetknęły się ze sobą na tym ograniczonym terytorium, było zaakceptowanie różnorodności społecznej i kulturowej oraz rozpoczęcie życia od nowa.

Centrum dzisiejszego Szczecina charakteryzuje się wielkimi rondami i ulicami, wzdłuż których stoją zabytkowe kamienice. Gwiazdowy układ urbanistyczny miasta porównywany jest często do najsłynniejszej realizacji tego typu w Europie, tj. do Paryża. Czyż nie jest to wymarzona sceneria dla instalacji i wydarzeń artystycznych realizowanych w przestrzeni miejskiej?

W granicach Szczecina spotykają się różnorodne typy krajobrazu 4 mezoregionów geograficznych, tj.: Dolina Dolnej Odry, Wzniesienia Szczecińskie, Wzgórza Bukowe i Równina Goleniowska. Bogactwo krajobrazowe zgromadzone przez naturę na tak małym obszarze ściśle wiąże się z wizerunkiem miasta, które promowane jest jako pływający ogród (ang. Floating Garden), tj. miasto wypełnione zielenią i wodą. Przestrzeń publiczna naszego miasta jest wspaniałym miejscem dla wszelkiego rodzaju wydarzeń o charakterze plenerowym, z naturalną scenografią w postaci kompleksów parkowych, urokliwych jezior, kanałów i przecinającej miasto Odry.

Szczecin jest postępowym, rozwijającym się miastem, o bogactwie którego stanowią przede wszystkim jego mieszkańcy. Liczba ludności województwa zachodniopomorskiego, którego Szczecin jest stolicą, na koniec grudnia 2016 r. wynosiła 1708,2 tys. osób, co stanowiło 4,4% ogółu ludności Polski i lokowało województwo na 11. miejscu w kraju. Szczecin zamieszkiwało 404878 osób, w tym 192353 stanowili mężczyźni i 212525 kobiety, przy czym ponad połowa mieszkańców stanowiła grupę w wieku produkcyjnym. Grupa wiekowa od 30 do 39 lat reprezentowana była przez 70596 osób, stanowiąc tym samym 17,4 % ogółu mieszkańców Szczecina. Na uwagę zasługuje także grupa dzieci i młodzieży do lat 18, która reprezentowana przez 67065 osób, stanowiła kolejne 16,6 % mieszkańców Szczecina.²

Potencjał miasta tkwi także w jego położeniu, które sprzyja oddziaływaniu na obszary przygraniczne, w tym Meklemburgię – Pomorze Przednie czy brandenburski Uckermark oraz otwarciu na kraje skandynawskie. Współpraca podejmowana ponad formalnymi granicami pozwala na pozytywną konfrontację, wymianę doświadczeń oraz prezentację niekonwencjonalnych projektów. Organizacja różnorodnych wydarzeń artystycznych sprzyja zatarciu granic w imię kultury, a także umożliwia rozwinięcie skrzydeł młodym artystom i tym, którzy swojej drogi dopiero poszukują.

Szczecin jest najbardziej oddalonym od Warszawy miastem wojewódzkim w Polsce. Fakt ten jednak w żadnym stopniu nie dyskredytuje miasta, które należy do znaczących polskich ośrodków kultury, w którym kultywowane są tradycje morskie, regionalne i miejskie oraz pamięć o kulturze regionów, z których pochodzili pierwsi, powojenni osadnicy. Życiu kulturalnemu miasta sprzyjają działania i wydarzenia artystyczne podejmowane m.in. przez miejskie instytucje kultury oraz obecność różnorodnych imprez cyklicznych, które na stałe wpisały się do kalendarza miasta.

Wśród najważniejszych instytucji kultury Szczecina wymienia się przede wszystkim Muzeum Narodowe w Szczecinie, Zamek Książąt Pomorskich, Filharmonię im. Mieczysława Karłowicza i Książnicę Pomorską, która organizuje wiele spotkań i wystaw poświęconych tematyce ogólnokulturowej oraz regionalnej.

² Dane za: <http://bd1.stat.gov.pl>

Największym muzeum w mieście jest Muzeum Narodowe w Szczecinie, zlokalizowane w sześciu siedzibach, przy czym gmach główny muzeum mieści się przy Wałach Chrobrego, a kolejne m.in. w Pałacu Sejmu Stanów Pomorskich, Pałacu pod Głowami, Ratuszu Staromiejskim oraz w Centrum Dialogu „Przełomy”. Oprócz tego swoją działalność prowadzą w mieście: Muzeum Techniki i Komunikacji – Zajezdnia Sztuki, Muzeum Literatury w Książnicy Pomorskiej, Muzeum Zamkowe w Zamku Książąt Pomorskich, Muzeum Geologiczne Instytutu Nauk o Morzu Uniwersytetu Szczecińskiego i Muzeum Katedralne przy bazylice archikatedralnej św. Jakuba.

Mówią o naszym mieście „miasto teatrów”, zarówno pięknie jak i zobowiązująco dla działających w Szczecinie teatrów i scen, w tym: Teatru Polskiego, Teatru Współczesnego, Teatru Kana, Teatru Krypta, Teatru Lalek „Pleciuga”, Teatru Nie Ma, Teatru Kameralnego, Filharmonii Szczecińskiej, Opery na Zamku czy Teatru Letniego w Parku Kasprowicza. Wiele z nich wniosło ogromny wkład w uwrażliwianie szczecinian i ich gości na sztukę, a tak popularna kiedyś akcja „Młodzi miłośnikami Melpomeny” sprawiła, że kolejne pokolenie prowadzone jest do teatrów nie dlatego, że tak wypada, ale z potrzeby uczestniczenia w uczcie kulturalnej.

W mieście działają galerie sztuki, domy kultury i kina, w tym najstarsze na świecie Kino Pionier, działające w tym samym miejscu Szczecina od 1907 r.

O potencjale miasta świadczą także liczne cykliczne imprezy i wydarzenia, w tym m.in.: Międzynarodowy Festiwal Sztuki Wizualnej inSPIRACJE (od 2005 r.), Przegląd Teatrów Małych Form „KONTRAPUNKT” (od 1966 r.), Międzynarodowy Festiwal Artystów Ulicy „Spoiwa Kultury” (od 1999 r.), Boogie Brain

– International Music Festival Szczecin (od 2008 r.), Dąbskie Wieczory Filmowe (od 2007 r.), Międzynarodowy Konkurs Baletowy „Złote Pointy” (w latach 1994–2007 Ogólnopolski Konkurs Baletowy „Najlepszy Absolwent Szkół Baletowych w Polsce”), Festiwal Młodych Talentów Gramy (od 2007 r.), Festiwal Teatrów Niezależnych PRO-CONTRA, Szczeciński Festiwal Muzyki Dawnej, Szczecin Music Fest (od 2004 r.) i Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego w Szczecinie (zwykle co dwa lata).

DOM KULTURY „13 MUZ” I JEGO OFERTA KULTURALNA

Dom Kultury „13 Muz”, to instytucja z tradycjami i doświadczeniem, dysponująca potencjałem w postaci kapitału ludzkiego i zasobów infrastruktury, pozwalających na realizację różnorodnych zadań, projektów i wydarzeń kulturalnych.

Historia „13 Muz” rozpoczęła się w maju 1946 r. wraz z powstaniem Klubu Literacko – Artystycznego. Jest to historia bogata w wydarzenia i nazwiska twórców Klubu (Tymoteusz Karpowicz - poeta, dramaturg, Walerian Lachnitt - krytyk literacki i teatralny, Stanisław Telega - poeta i pisarz) oraz nazwiska artystów, którzy gościli w „13 Muzach” (m.in. Konstanty Ildefons Gałczyński, Tadeusz Borowski, Helena Kurcyusz, Czesław Miłosz, Julian Przyboś, Jerzy Zawieyski, Jerzy Waldorf, Jarosław Iwaszkiewicz, Kazimiera Iłłakowiczówna). Konstanty Ildefons Gałczyński zamieszkał w Szczecinie w 1947 r. po zaproszeniu jakie poprzez Związek Literatów Polskich wystosował do poetów w Polsce pierwszy wojewoda szczeciński, Leonard Borkowicz. Dwa lata później, w 1949 r. Helena Kurcyusz, animatorka kultury powojennego Szczecina, współorganizowała wraz z Konstantym Ildefonsem Gałczyńskim „Klub 13 Muz”, który jak głosi legenda, jest twórcą dodania do nazwy Klubu określenia 13 Muz, a wspomnianą „13 Muzą” miała być właśnie Helena Kurcyusz. Imieniem Heleny Kurcyusz nazwana została najpiękniejsza sala Domu Kultury „13 Muz” – Sala Kominkowa.

Dom Kultury „13 Muz” jest samorządową instytucją kultury, której celem statutowym jest rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb i aspiracji kulturalnych społeczeństwa poprzez tworzenie, upowszechnianie, organizowanie oraz promowanie działalności artystycznej i kulturalnej na terenie swojego działania, ze szczególnym uwzględnieniem lokalnych środowisk twórczych i artystycznych.

Dzięki finansowemu wsparciu Miasta Szczecin oraz instytucji państwowych, Dom Kultury „13 Muz” może realizować projekty skierowane do środowisk twórczych, w tym do młodych talentów, projekty aktywizujące społeczność lokalną, rozwijające wspólną tożsamość twórców i świadomych odbiorców kultury oraz pozwalające kontynuować tradycję rozpoczętą przeszło 70 lat temu. Oferta instytucji jest skierowana do wszystkich grup wiekowych, w tym także dedykowana jest do młodszej grupy odbiorców.

W 2017 r. Dom Kultury „13 Muz” zrealizował wiele projektów, których celem było wspieranie inicjatyw oddolnych, nieformalnych oraz zrealizowanych z udziałem różnorodnych grup społecznych. Podejmowano także działania będące wynikiem zainicjowanej oddolnie współpracy instytucji z grupami nieformalnymi i osobami indywidualnymi. Wśród działań przeprowadzonych w 2017 r. w ramach inicjatyw oddolnych wymienić należy przede wszystkim:

„Salon Artystyczny Seniora”

Grupa aktywnych społecznie i artystycznie seniorów działająca od kwietnia 2017 r., powstała z inicjatywy nieformalnej grupy seniorów (Danuta Szydło, Ewa Kłosińska, Ryszard Lasota, Zygmunt Ban, Aleksandra Szachniewicz). Głównym zadaniem Salonu jest tworzenie programów artystycznych i rozrywkowych, animowanie działań twórczych, organizacja wydarzeń artystycznych, współpraca z Uniwersytetami Trzeciego Wieku w naszym województwie, szczecińskimi klubami seniora oraz innymi instytucjami kultury. Salon tworzy także cykliczne spotkania ze sztuką, prezentacje ciekawych dokonań artystycznych

w ciągu całego sezonu. Organizatorami działań Salonu są jej inicjatorzy, a Dom Kultury „13 Muz” udzielił inicjatywie wsparcia kadrowego, finansowego oraz udostępnił pomieszczenia. Należy także zaznaczyć, że działalność grupy nie jest ukierunkowana jedynie na seniorów, choć to oni tworzą jej trzon.

„I Spotkania Artystyczne Seniorów”

Przegląd twórczości artystycznej seniorów województwa zachodniopomorskiego, zainicjowany przez Salon Artystyczny Seniora. W ubiegłorocznym programie znalazły się między innymi spektakle teatralne i kabaretowe, projekcje filmów, wystawy, prezentacje poetyckie i wokalne. Wkładem Domu Kultury „13 Muz” w realizację wydarzenia było wsparcie kadrowe, finansowe, udostępnienie Sali Kominkowej, sprzętu nagłośnieniowo - oświetleniowego oraz sceny.

„Rechitał Sandra Klara Januszewska i Aleksy Kornicz”.

Koncert muzyki poważnej absolwentów Akademii Królewskiej w Londynie. Inicjatorem, organizatorem i jednocześnie artystą wydarzenia była Klara Januszewska, a Dom Kultury „13 Muz” udostępnił Salę Kominkową, sprzęt nagłośnieniowy oraz fortepian.

„Muzyczna podróż bez Granic”

Grupa nieformalna Fair Ladys. Koncert trzech absolwentek akademii muzycznych o tematyce musicalowo operowej. Inicjatorem, organizatorem i jedną z artystek wydarzenia była Magdalena Motyl. W celu organizacji wydarzenia Dom Kultury „13 Muz” udostępnił Salę Kominkową.

„Poznajemy Młode Szczecińskie Talenty Wokalne”

Koncert będący inicjatywą oraz zorganizowany przez Izabellę Strychalską, pianistkę i instruktora śpiewu. Celem wydarzenia było wypromowanie szczecińskich młodych talentów wokalnych. Dom Kultury „13 Muz” udostępnił ze swej strony Salę Kominkową, sprzęt nagłośnieniowy i oświetleniowy, scenę oraz fortepian.

„Eksperyment Poetycki Polifinia”

Spotkanie z twórczością pisarzy, muzyków, grafików, tancerzy i innych artystów amatorów. Celem spotkania była promocja tych artystów, a inicjatorem i organizatorem spotkania był Grzegorz Haciski. Dom Kultury „13 Muz” udzielił wydarzeniu wsparcia kadrowego i udostępnił przestrzeń.

„Operamore”

Wokalne warsztaty operowe, których inicjatorkami i prowadzącymi były Aleksandra Hacıńska i Magdalena Motyl. Celem warsztatów była prezentacja i przybliżenie sztuki operowej mieszkańcom miasta. Warsztaty prowadzone były nieodpłatne. W ramach projektu Dom Kultury „13 Muz” udzielił organizatorom wsparcia kadrowego, udostępnił Salę Kominkową i fortepian.

„Kącik Wesołego Dziergacza”

Inicjatywa Domu Kultury „13 Muz”, której celem jest zebranie w jednym miejscu „dziergaczy” tworzących swoje arcydzieła przy pomocy szydełka lub drutów. Mając na uwadze rosnące zainteresowanie, a w wielu przypadkach powrót do łask technik rękodzielniczych, organizowane są cotygodniowe spotkania twórców. Spotkania służą wymianie doświadczeń, a samo działanie ma na celu wsparcie i promocję rękodzielnictwa, jak również integrację społeczności lokalnej.

„Gry Intelktualne”

Z inicjatywy Vadima Shcheva powstał projekt o charakterze intelektualno – rozrywkowym, polegający na wykorzystywaniu myślenia logicznego do rozwiązywania zagadek. Dom Kultury „13 Muz” udzielił wsparcia kadrowego oraz udostępnił Salę Kominkową.

Dom Kultury „13 Muz” dysponuje w swojej siedzibie przestrzenią, która może być wykorzystywana do realizacji różnorodnych wydarzeń kulturalnych, w tym koncertów, wystaw, warsztatów i innych. Reprezentacyjną rolę pełni przepiękna Sala Kominkowa o powierzchni 152 m², która z racji swojego zabytkowego charakteru może być jednak wykorzystywana jedynie zgodnie ze swoim przeznaczeniem. W dowolny sposób może być jednak aranżowana Sala Lustrzana: od sali do ćwiczeń, poprzez salę do tańca, aż po salę teatralną, bowiem oprócz 72 m² luster sala posiada także teatralne kotary i podłogę baletową. W przestrzeni Domu Kultury „13 Muz” znajdują się także dwie małe sale wystawiennicze o powierzchni łącznej około 25 m², galeria dla dzieci „Tworzę się” (około 140 m²), niewyposażona jeszcze sala edukacyjna (około 21 m²) oraz niezabudowana przestrzeń na poddaszu o powierzchni około 70 m². Atutem Domu Kultury „13 Muz”, pozwalającym na profesjonalną organizację wydarzeń kulturalnych, jest także dodatkowe wyposażenie w postaci sceny modułowej, nowoczesnego sprzętu oświetleniowego i nagłośnieniowego oraz fortepianu marki PETROV.

Dom Kultury „13 Muz” podejmuje wszelkie możliwe działania dotyczące modernizacji siedziby, w celu zwiększenia przestrzeni ekspozycyjnej i wystawienniczej oraz pełnego realizowania zaplanowanych działań. W związku z zintensyfikowanymi działaniami Domu Kultury „13 Muz” w stronę dzieci i młodzieży oraz organizacją wydarzeń o charakterze inkluzyjnym skierowanych do osób niepełnosprawnych, istnieje realna potrzeba dostosowania do ich potrzeb sal dydaktycznych i przestrzeni ekspozycyjnych oraz zaplecza sanitarnego. Zmodernizowana instytucja kultury, to także ważny element marketingowy. Nowe, świeże miejsce przyciąga odbiorców, w tym także sponsorów i inwestorów, a przede wszystkim zapewnia bezpieczeństwo uczestników wydarzeń, eksponatów i całego obiektu.

Mocną stroną Domu Kultury „13 Muz” są jego zasoby kadrowe, które wielokrotnie sprawdziły się w toku realizacji zarówno zadań samej instytucji jak i różnorodnych działań artystycznych, w tym także inicjatyw oddolnych.

NASZA DIAGNOZA POTRZEB KULTURALNYCH

Do realizacji naszej diagnozy powołana została grupa projektowa, której zadaniem było pozyskanie danych istotnych dla sporządzenia teźże diagnozy. W skład grupy weszli:

Alicja Kozub
koordynator projektu
członek grupy projektowej

Główna księgową, zatrudniona w Domu Kultury „13 Muz” od 2010 r. Magister administracji wymiaru sprawiedliwości i bezpieczeństwa po studiach w Wyższej Szkole Administracji Publicznej, absolwentka studiów podyplomowych w Wyższej Szkole Bankowej o specjalności księgowość.

Janusz Janiszewski
organizacja wolontariatu
wsparcie merytoryczne
członek grupy projektowej.

Kierownik programowy Domu Kultury „13 Muz”. Magister filologii polskiej, aktor, reżyser, pedagog, trener, dziennikarz, animator kultury, instruktor teatralny w Gryfińskim Domu Kultury (od 1992 r.). Aktualnie prowadzi dwa teatry: Teatr Uhuru (młodzież) i Teatr EWliksir (seniorzy) oraz Salon Artystyczny Seniorów przy Domu Kultury „13 Muz”. Laureat nagród i wyróżnień, w tym: na Festiwalu Sztuki w Edynburgu w 1994 r. – Critics Awards oraz Fringe First, brązowy Medal Zasłużony Kulturze „Gloria Artis” nadany przez pana Bogdana Zdrojewskiego Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za całokształt pracy artystycznej i animacyjnej. Zawód artysty wykonuje od 35 lat.

Paulina Ratajczak
członek grupy
programowej

Absolwentka Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego. Prezes Fundacji „Las Sztuki”, inicjującej nowatorskie przedsięwzięcia kulturalne skierowane głównie do dzieci i młodzieży, w tym: Kampania artystyczno – społeczna „Przepraszam! Tworzę się”, Design Festival 2012 – pierwszy w Polsce festiwal designu dla dzieci, „Stary, MŁODY SZCZECIN” – międzypokoleniowy projekt, w ramach którego mieszkańcy przygotowali film animowany o swoim mieście. Działania Fundacji „Las Sztuki” skupiają się na rozpowszechnianiu kultury, promowaniu sztuki i jej wartości wychowawczych, angażowaniu młodzieży w realizowane przedsięwzięcia na zasadach wolontariatu oraz rozwijaniu osobowości i samoświadomości.

Pozyskanie danych istotnych dla sporządzenia diagnozy nastąpiło przy użyciu jakościowych i ilościowych metod badawczych: ankiety, spaceru diagnostycznego, konsultacji społecznej przeprowadzonej w formie „drzewka życzeń”, wyłonieniu grupy fokusowej oraz obserwacji.

Magdalena Gardas-Wasilewska
członek grupy
programowej

Absolwentka specjalizacji dziennikarskiej i ścieżki pedagogicznej w Instytucie Filologii Polskiej i Kulturoznawstwa Uniwersytetu Szczecińskiego. W ramach Programu MOST przez rok studiowała filologię polską i teatrologię na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Praktykę zawodową odbyła w Polskim Teatrze Tańca prowadzonym przez prof. Ewę Wychowską oraz w TVP Szczecin, gdzie przez rok prowadziła magazyn dla młodzieży. Przez dwa lata pracowała na stanowisku rzeczniczki prasowej Uniwersytetu Szczecińskiego, a obecnie jest specjalistą ds. marketingu w Teatrze Lalek „Pleciuga. Była koordynatorką festiwalu dla dzieci MAŁY KONTRAPUNKT, a aktualnie pracuje w biurze organizacyjnym festiwalu KONTRAPUNKT, jest instruktorką Związku Harcerstwa Polskiego (prowadziła drużynę o profilu artystycznym), instruktorką rekreacji ruchowej i miłośniczką tańca.

1. BADANIE SONDAŻOWE

Do przeprowadzenia badania sondażowego wybrana została metoda ilościowa w postaci badania ankietowego. Badanie przeprowadzone zostało z wykorzystaniem kwestionariusza badawczego w formie ankiety. Dane ilościowe uzyskane w wyniku badania przeanalizowane zostały zarówno pod kątem ilości uzyskanych odpowiedzi, jak również uwarunkowań mających wpływ na przyjmowanie przez respondentów określonych postaw aktualnie i w przyszłości.

Cel badania

Celem badania sondażowego było określenie potrzeb kulturalnych mieszkańców Szczecina oraz ich potencjału kulturotwórczego. Ankieta uwzględniała m.in. preferencje dotyczące:

- sposobu odbioru kultury,
- realizacji własnych inicjatyw,
- potencjału kulturotwórczego na terenie Szczecina,
- dostępności i możliwości współpracy z instytucjami kultury,
- sposobu kontaktu i interakcji instytucji kultury ze społecznością.

Metodyka realizacji badania

Ankieta została sporządzona w formie kwestionariusza papierowego, przekazywanego respondentowi do wypełnienia. Udzielenie odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie polegało na dokonaniu wyboru odpowiedzi poprzez postawienie w odpowiednim polu znaku „x”. Pytania miały charakter pytań zamkniętych, jednokrotnego wyboru. Ankieta miała charakter anonimowy, a jedynym elementem charakteryzującym respondenta była informacja dotycząca płci, co podyktowane było odmiennością preferencji kobiet i mężczyzn. Ankieter po przedstawieniu się potencjalnemu respondentowi oraz po uzyskaniu ustnej zgody na przeprowadzenie badania od osoby uczestniczącej w tym badaniu, wprowadzał respondenta w temat i cel badania oraz przekazywał arkusz ankiety. Wypełnienie ankiety zajmowało respondentom około 3 minuty.

Próba badawcza

Dobór respondentów następował poprzez wytypowanie przypadkowych osób, których wygląd zewnętrzny sugerował, iż znajdują się oni w oczekiwanym przedziale wiekowym od 30 do 40 roku życia. Badanie ankietowe zostało przeprowadzone na grupie 355 osób, przy czym 23 ankiety zostały odrzucone z uwagi na ich niepoprawne wypełnienie (zaznaczenie więcej niż jednej odpowiedzi, liczne skreślenia). Tym samym, wyniki badań opierają się na odpowiedziach 332 respondentów.

Czas i miejsce realizacji badania

Badania były prowadzone w różnych porach dnia, w dni robocze i wolne od pracy, w terminie od 4 marca 2018 r. do 9 kwietnia 2018 r. Badania przeprowadzone zostały na terenie m.in. szczecińskich ulic, Alei Kwiatowej, w Parku im. Kasprowicza, w Parku im. Adama Mickiewicza, oraz w miejscach użyteczności publicznej (po wcześniejszym otrzymaniu ustnej zgody na przeprowadzenie badań od administratora budynku).

Potrzeby kulturalne mieszkańców Szczecina

1. Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

2. Jak spędzasz czas wolny:

- spędzam czas z rodziną/ spotykam się z przyjaciółmi
- biorę udział w wydarzeniach kulturalnych
- uprawiam aktywność fizyczną
- w domu
- na świeżym powietrzu
- inaczej

3. Jak często uczestniczysz w wydarzeniach kulturalnych:

- raz w miesiącu lub częściej
- raz na kilka miesięcy
- raz w roku
- rzadziej niż raz w roku
- nie uczestniczę w wydarzeniach kulturalnych

4. Które z wydarzeń kulturalnych interesują Cię najbardziej:

- muzyczne
- teatralne
- wystawiennicze
- czytelnicze
- warsztatowe
- filmowe
- happeningi
- performance
- taneczne
- inne

5. Skąd czerpiesz informacje na temat wydarzeń kulturalnych organizowanych w mieście:

- strony internetowe
- portale społecznościowe
- prasa
- ulotki
- plakaty/afisze na słupach ogłoszeniowych
- telewizja
- radio
- inne

6. Czy oferta wydarzeń kulturalnych odbywających się na terenie miasta spełnia Twoje oczekiwania:

- tak
- nie

7. Jakich wydarzeń powinno być więcej:

- muzycznych
- teatralnych
- wystawienniczych
- czytelniczych
- warsztatowych
- filmowych
- happeningów
- tanecznych
- związanych z historią/tradycją lokalną, rękodziełem
- innych

8. Dla jakiej grupy wiekowej chciałbyś, aby odbywało się więcej wydarzeń kulturalnych:

- dzieci
- młodzieży
- dorosłych
- seniorów
- łączonych, dla różnych grup wiekowych

9. Czy uważasz, że społeczność lokalna ma wpływ na ofertę kulturalną Szczecina:

- tak
- nie
- nie wiem

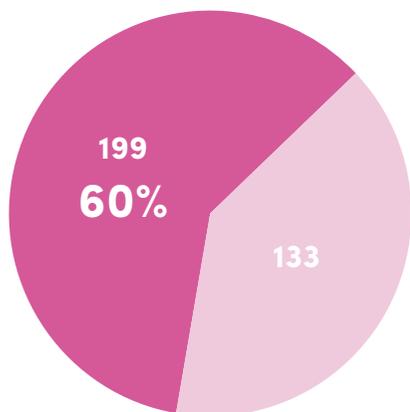
10. Czy chciałbyś/chciałabyś w przyszłości zorganizować własne wydarzenie kulturalne:

- tak
- nie

11. Czy chciałbyś/chciałabyś zaangażować się w działania kulturalne, nie jako widz, ale jako aktywny uczestnik i realizator dowolnego wydarzenia kulturalnego:

- tak
- nie

Poniżej przedstawiono treść pytań zadanych w ankiecie oraz odpowiedzi w formie syntetycznej, jakie udzielone zostały na te pytania w ramach przeprowadzanego badania. Wyniki podane zostały w wartościach liczbowych oraz procentowych (w zaokrągleniu do jednego).

1. Płeć

W badaniu udział wzięło 332 respondentów, z czego 199 osób stanowiły kobiety, tj. 60 % ogółu badanych. Przewaga kobiet w próbie badawczej mogła mieć znaczenie dla wyników ankiety np. poprzez pojawiające się w odpowiedziach preferencje związane z rodziną i dziećmi.

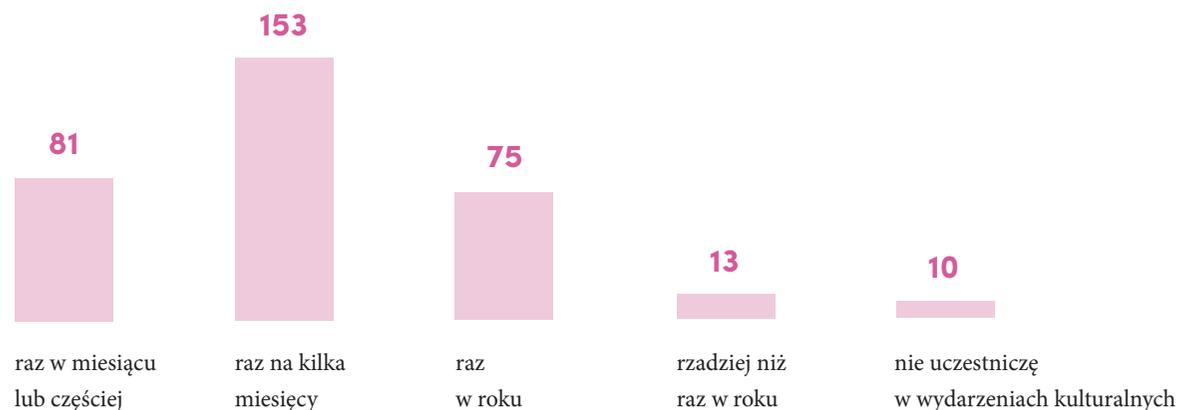

2. Jak spędzasz czas wolny?

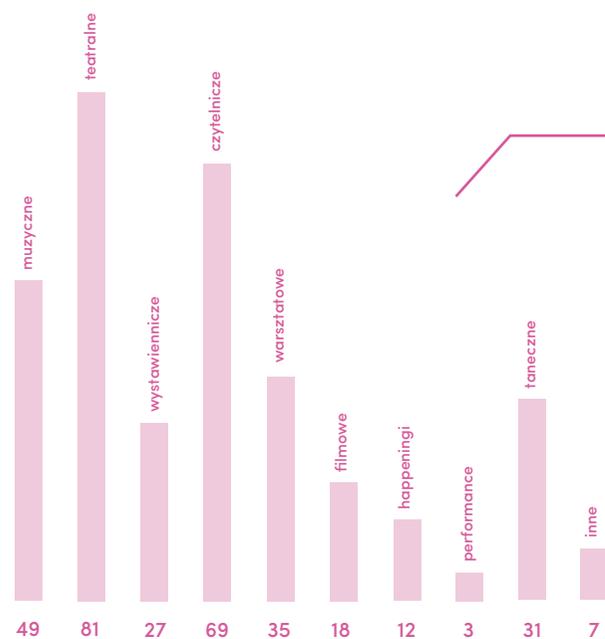
Respondenci mieli do wyboru 6 odpowiedzi. Największa ilość badanych (112 osób, tj. 34 % ogółu badanych) stwierdziła, że spędza czas z rodziną i/lub przyjaciółmi, a 78 badanych (23 % ogółu badanych), że czas wolny spędza biorąc udział w wydarzeniach kulturalnych. Kolejna grupa 51 osób (15 % ogółu badanych) stwierdziła, że spędza czas wolny na świeżym powietrzu. Gdyby połączyć preferencje ww. grup, wspaniałym wydarzeniem kulturalnym mogłoby być wydarzenie zorganizowane w zielonej przestrzeni miejskiej Szczecina, na którym spotykamy się i w którym uczestniczymy wraz z rodziną i przyjaciółmi.

3. Jak często uczestniczysz w wydarzeniach kulturalnych?

Częstotliwość wskazana w odpowiedziach do wyboru uwzględniała zarówno tych, którzy uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych bardzo często, jak i tych, którzy w nich nie uczestniczą. Największa grupa badanych zadeklarowała swoje uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych raz na kilka miesięcy (153 osoby, tj. 46 % ogółu badanych). 81 osób (24 % ogółu badanych) stwierdziło, że uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych raz w miesiącu lub częściej, a zbliżona ilościowo grupa 75 osób (23 % ogółu badanych), że uczestniczy w tych wydarzeniach raz w roku. Przyczyn takiej częstotliwości uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych może być bardzo wiele, jednak do ich określenia potrzebna jest większa ilość informacji, które pozyskane zostały wraz z odpowiedziami na kolejne pytania.

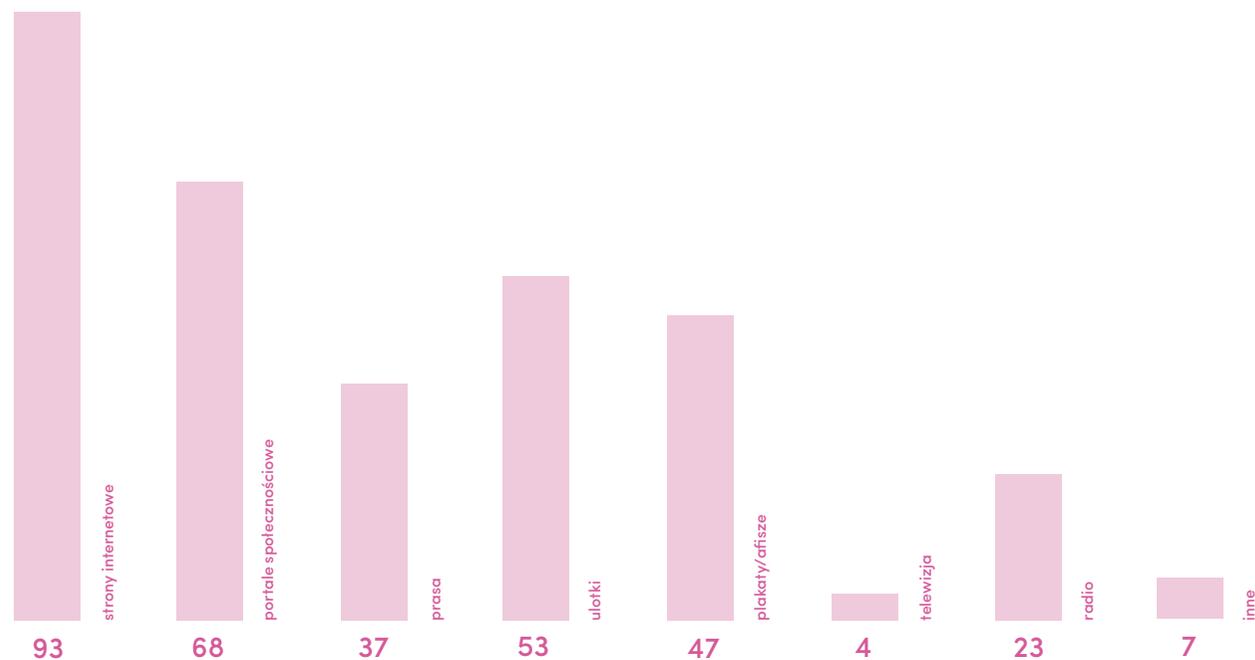
4. Które z wydarzeń kulturalnych interesują Cię najbardziej?

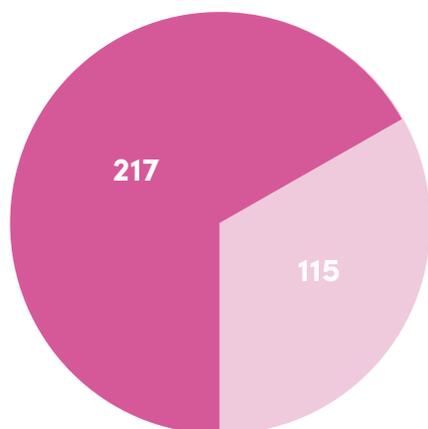
Badając preferencje mieszkańców w zakresie zapotrzebowania na rodzaj wydarzeń kulturalnych stwierdzono, że najwięcej osób wykazało zainteresowanie wydarzeniami teatralnymi (81 osób, tj. 24 % ogółu badanych), wydarzeniami o charakterze czytelniczym (69 osób, tj. 21 % ogółu badanych) oraz wydarzeniami muzycznymi (49 osób, tj. 15 % ogółu badanych). Powyższe nie oznacza, że społeczność lokalna nie wykazuje zainteresowania wydarzeniami kulturalnymi o innym charakterze niż wymienione wyżej. Wskazane one zostały przez respondentów zdecydowanie rzadziej, bo być może są bliższe innym grupom wiekowym niż badana. W perspektywie czasu powyższe może ulec radykalnemu przewartościowaniu przez dzisiejszych respondentów, którzy wejdą w wiek „późnośredni” i aktualnych dwudziestolatków, którzy zasilą badany przedział wiekowy. To, co dzisiaj jest traktowane jako twórczość lub realizacja kulturalna niszowa, za kilka lat może stać się znaczącym obszarem działalności kulturalnej. Zasadnicze znaczenie może mieć tutaj zmiana struktury wiekowej społeczności lokalnej, rozwój mediów, czy zwyczajna zmiana upodobań związanych ze spędzaniem wolnego czasu. Zainteresowanie wydarzeniami teatralnymi, czytelnictwem oraz wydarzeniami muzycznymi może w rankingu zainteresowań plasować się przez wiele lat na pierwszych miejscach z uwagi na szerokie spectrum takich wydarzeń. Co to oznacza? No cóż, trzeba pójść dalej i rozłożyć na czynniki pierwsze wszystko to, co kryje się pod poszczególnymi rodzajami wydarzeń, aby dopasować ich zawartość do aktualnych oczekiwań, potrzeb i zainteresowań społeczności lokalnej.

5. Skąd czerpiesz informacje na temat wydarzeń kulturalnych organizowanych w mieście?

Respondenci w przeważającej części stwierdzili, że źródłem informacji o wydarzeniach kulturalnych są dla nich strony internetowe (93 osoby, tj. 28 % ogółu badanych) oraz portale społecznościowe (68 osób, tj. 20 % ogółu badanych). Na kolejnych miejscach, jako źródło informacji respondenci wskazali przede wszystkim ulotki (53 osoby, tj. 16 % ogółu badanych), plakaty/afisze (47 osób, tj. 14 % ogółu badanych) oraz prasę (37 osób, tj. 11 % ogółu badanych). W dobie wielopłaszczyznowej i wielokierunkowej komunikacji, sposób dotarcia do odbiorcy z określoną ofertą kulturalną lub aktualnymi informacjami o konkretnych wydarzeniach kulturalnych ma podstawowe znaczenie. Dzisiejsi respondenci, to pokolenie internetu. W celu komunikacji z tym potencjalnym uczestnikiem wydarzeń kulturalnych należy wykorzystywać przede wszystkim nowoczesne i popularne środki przekazu, w tym internet i portale społecznościowe. Powyższe jest o tyle ważne, że dzisiejsi nasi respondenci wejdą w kolejne przedziały wiekowe z umiejętnością korzystania z tej formy komunikacji. W efekcie, przyszli seniorzy będą „społeczeństwem informatycznym”. Nie oznacza to oczywiście konieczności całkowitego i natychmiastowego odejścia od tradycyjnych form komunikacji w postaci np. ulotek czy plakatów, bowiem spowodowałyby to alienację kolejnej grupy społeczności. Aby prezentacje internetowe wydarzeń i działalności ośrodków kultury były efektywne, należy także zadbać, aby zawierały bieżące, aktualne informacje, a ich forma była ciekawa i przyciągająca uwagę. Niebagatelną kwestią jest także lokowanie wydarzenia na portalach społecznościowych w sposób

pozwalający na dotarcie do jak największej grupy odbiorców. Cały czas należy śledzić zmiany zachodzące w tym obszarze, bowiem sposób komunikacji zmienia się wraz z zachodzącymi przemianami społecznymi i technologicznymi.

6. Czy oferta wydarzeń kulturalnych odbywających się na terenie miasta spełnia Twoje oczekiwania?

Prawie 2/3 osób biorących udział w badaniu (217 osób, tj. 65 % ogółu badanych) stwierdziło, że oferta wydarzeń kulturalnych nie spełnia ich oczekiwań. Odpowiedź na to pytanie powinna pobudzić do myślenia i działania wszystkich, którzy mają jakikolwiek wpływ na ofertę kulturalną miasta. To właśnie ta grupa respondentów powinna być wyznacznikiem do dalszych działań w obszarze potrzeb kulturalnych mieszkańców miasta. Przyczyn takiego stanu można doszukiwać się m.in. w: niedostosowaniu oferty kulturalnej instytucji miejskich do aktualnych oczekiwań i potrzeb badanej grupy wiekowej, braku inicjatyw oddolnych wynikającym z niedostatecznej inwencji i aktywności tej grupy wiekowej i/lub akcji informacyjnej prowadzonej przez instytucje kultury, braku wydarzeń dedykowanych odbiorcom zróżnicowanym wiekowo (wydarzenia rodzinne, o charakterze pokoleniowym, dla rodzin z dziećmi, wspólnych dla dzieci w wieku 0 – 6 lat i ich opiekunów), przewadze wydarzeń jednorazowych nad cyklicznymi, wysokich cenach biletów wstępu na niektóre wydarzenia kulturalne oraz braku zachęt o wymiarze finansowym (np. karty lojalnościowe). To tylko niektóre kwestie, które mogły mieć wpływ na powyższą sytuację. Należy także pamiętać o aspektach ekonomicznych, społecznych i kulturowych, które determinują zachowania każdej grupy wiekowej.

7. Jakich wydarzeń powinno być więcej?

Badanie preferencji mieszkańców w zakresie rodzaju wydarzeń kulturalnych jakich powinno być więcej wykazało, że najwięcej osób zainteresowanych jest wydarzeniami teatralnymi (72 osoby, tj. 22 % ogółu badanych), wydarzeniami o charakterze warsztatowym (69 osób, tj. 21 % ogółu badanych) oraz wydarzeniami o charakterze czytelniczym (53 osoby, tj. 16 % ogółu badanych). Na kolejnych miejscach znalazły się wydarzenia taneczne, wydarzenia związane z historią, tradycją lokalną i rękodziełem oraz wydarzenia o charakterze wystawienniczym.

Powyższe dane można skorelować z danymi dotyczącymi wydarzeń kulturalnych, które najbardziej interesują respondentów. Zarówno w przypadku zainteresowań jak i wydarzeń, których powinno być więcej, respondenci wskazali wydarzenia teatralne. Logiczny związek tych danych wskazuje na przemyślane udzielanie odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie.

8. Dla jakiej grupy wiekowej chciałbyś, aby odbywało się więcej wydarzeń kulturalnych?

Największa grupa respondentów opowiedziała się za wydarzeniami kulturalnymi skierowanymi do łączonych, różnych grup wiekowych (118 osób, tj. 36 % ogółu badanych), do dzieci (87 osób, tj. 26 % ogółu badanych) oraz do dorosłych (73 osoby, tj. 22 % ogółu badanych).

Przedział wiekowy respondentów to lata, w których najczęściej decydują się oni na założenie rodziny i posiadanie dzieci. Według danych statystycznych, w ostatnich latach najwięcej dzieci rodzą kobiety w wieku 30 – 34 lata. W 2016 r. na matki w tym przedziale wiekowym przypadało 1415 urodzeń, tj. 38 % wszystkich urodzeń, jakie miały miejsce w Szczecinie w ilości ogółem 3723. Należy także zaznaczyć, że taka tendencja dotyczy całego województwa zachodniopomorskiego, a nie tylko Szczecina¹.

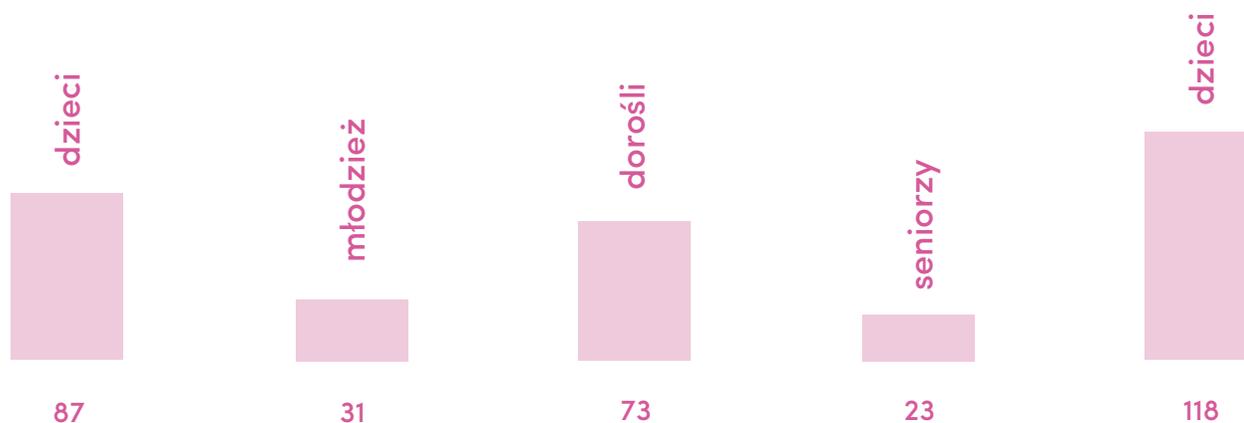
1 Dane za: <http://bdl.stat.gov.pl>

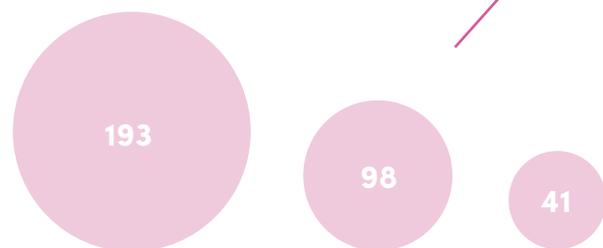
Powyzsza dzietnosc nie zmienia faktu, ze w tym wieku zarowno kobiety jak i mężczyźni są ludźmi aktywnymi i otwartymi na różnorodne przedsięwzięcia, w tym także kulturalne. Chcą w nich uczestniczyć, nie tracąc jednocześnie możliwości przebywania z dziećmi, a jak przebywania, to także współuczestniczenia w wydarzeniach kulturalnych. Dopasowanie oferty jednocześnie do opiekuna i do dziecka jest wyzwaniem, któremu może sprostać jedynie przemyślana koncepcja. Mówiąc o dzieciach, należy także pamiętać o tych najmłodszych do lat 3, które za sprawą swoich opiekunów, coraz liczniej i częściej są obecne podczas wydarzeń kulturalnych. Grupy tej nie można lekceważyć. „Naj-naje” – jak ich zwą w niektórych kręgach artystycznych² - wkraczają w świat kultury, często jeszcze w pieluchach. A co na to

2 H. Waszkiel (red.), O polskim teatrze lalek – w Szczecinie, Teatr Lalek „Pleciuga”, Szczecin 2015, s. 83-85

dorośli? Nie mają wyboru, muszą sprostać temu wrażliwemu i jednocześnie nieprzewidywalnemu odbiorcy.

Biorąc pod uwagę łączone grupy wiekowe należy także pamiętać o rodzinnych grupach pokoleniowych. Wydarzenia kulturalne skierowane jednocześnie do dziadków, rodziców i dzieci, to także ogromne wyzwanie. Oferta spełniająca w jednym czasie i miejscu oczekiwania tych trzech pokoleń wymaga przede wszystkim zrozumienia potrzeb każdego z nich, odnalezienia punktów styku i obszarów wspólnych. Połączenie różnych grup wiekowych w ramach realizacji wydarzenia nie oznacza jedynie wspólnego przyjścia, bowiem dopiero aktywne współuczestnictwo generuje wartość dodaną tego wydarzenia.

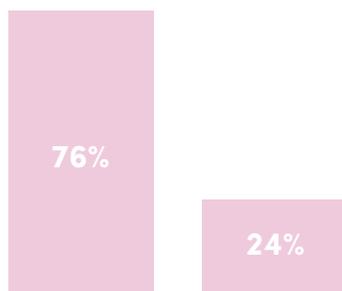
9. Czy uważasz, że społeczność lokalna ma wpływ na ofertę kulturalną Szczecina?

193 osoby biorące udział w badaniu (58 % ogółu badanych) stwierdziło, że ma wpływ na ofertę kulturalną miasta, przy jednoczesnej odpowiedzi negatywnej 98 osób (30 % ogółu badanych). Wcześniej prawie 2/3 osób biorących udział w badaniu (217 osób, tj. 65 % ogółu badanych) stwierdziło, że oferta wydarzeń kulturalnych nie spełnia ich oczekiwań. To jak to jest? Mamy wpływ na ofertę, ale oferta nie spełnia naszych oczekiwań? A może mamy wpływ, ale nic w tym względzie nie robimy? A może trzeba to wspólnie przedyskutować, wyłonić animatora, który połączy społeczność i pozwoli samodzielnie działać, kiedy wszystko będzie zmierzało w odpowiednim kierunku? Czasami wystarczy minimalna pomoc, wsparcie i ukierunkowanie, aby wyzwolić potencjał tkwiący w danej społeczności.

10. Czy chciałbyś w przyszłości zorganizować własne wydarzenie kulturalne?

Zdecydowana większość respondentów (203 osoby, tj. 61 % ogółu badanych) wyraziła zainteresowanie organizacją własnego wydarzenia kulturalnego! Informacja ta jest sama w sobie potencjałem, który wskazuje na sens działań podejmowanych na rzecz społeczności lokalnej. Co zrobić, aby nie zmarnować tego potencjału? Jak wykorzystać i zaktywizować inicjatywy oddolne? Odpowiedzi na te pytania pozwolą wyjść do społeczności lokalnej z ofertą, która poprzez zaangażowanie mieszkańców w realizację ich własnych pomysłów usatysfakcjonuje zarówno instytucje wspierające te inicjatywy z racji działalności statutowej, ale przede wszystkim samych pomysłodawców i uczestników wydarzeń kulturalnych.

11. Czy chciałbyś zaangażować się w działania kulturalne, nie jako widz, ale jako aktywny uczestnik i realizator wydarzenia kulturalnego?

Podobnie jak na pytanie poprzednie, tak i tutaj respondenci gremialnie opowiedzieli się za aktywnym uczestnictwem w realizacji wydarzenia kulturalnego. 254 osoby (76 % ogółu badanych) wyraziło chęć zaangażowania się w działania kulturalne jako aktywny uczestnik i realizator tego wydarzenia! Jaki wielki potencjał tkwi w tej grupie! Potencjał, który należy rozpoznać od strony konkretnych wydarzeń, będących w sferze zainteresowań tej grupy. Może byłyby to twórcze warsztaty, podzielenie się i przyciągnięcie kolejnych amatorów niespotykanego hobby, a może byłby to jeden człowiek, który opowiada dzieciom bajki jak nikt inny? Może mamy wśród społeczności lokalnej nieodkryte talenty, które przy okazji wypłyną z korzyścią dla siebie i dla innych? Tworzenie kultury musi zmienić swój charakter na odśrodkowy. Respondenci nie chcą być jedynie konsumentem wydarzenia stworzonego przez kogoś innego. Chcą stworzyć swoje wydarzenie, w którym zrealizują swoje pasje i pragnienia, a co najważniejsze, chcą podzielić się tym z innymi członkami społeczności.

2. SPACER DIAGNOSTYCZNY

Badanie – zgodnie z założeniem - zostało zrealizowane na przypadkowych przechodniach, których wiek odpowiadał określonej grupie docelowej, w centrum miasta, w celu pozyskania informacji o interesujących pod względem kulturalnym miejscach w przestrzeni miasta, o indywidualnych pomysłach na wydarzenie kulturalne oraz o najbardziej rozpoznawalne wydarzenie kulturalne organizowane w mieście.

W spacerach diagnostycznych realizowanych przez 10 dni, od 13.04.2018 r. do 22.04.2018 r. wzięło udział 86 osób w wieku 30 - 40 lat. Spacerzy zrealizowane zostały przez wyznaczoną do tego zadania Maję Olendzką (Dom Kultury „13 Muz”), która przeprowadziła badanie na przypadkowych przechodniach. Teren, który posłużył diagnozie zlokalizowany był w centrum Szczecina i obejmował miejsca publiczne, tj. przystanek autobusowy, Park im. Kasprowicza, Park im. Mickiewicza, Wały Chrobrego, sklepy spożywcze, BOI Urzędu Miasta Szczecin. Forma badania miała charakter luźnej rozmowy przeprowadzonej w kolejkach, podczas spaceru po parkowych alejach i w oczekiwaniu na środek komunikacji miejskiej. Rozmowy przeprowadzono w miejscach, w których mieszkańcy funkcjonują na co dzień i gdzie w sposób naturalny nawiązuje się często komunikację słowną. Respondenci nie mieli świadomości, że biorą udział w badaniu, ponieważ badającemu zależało na zachowaniu możliwie największego obiektywizmu ze strony badanych. Każdy badany w trakcie rozmowy udzielał odpowiedzi na trzy poniższe pytania.

Pytanie pierwsze

Pytanie dotyczyło woli i chęci zorganizowania własnej inicjatywy kulturalnej, gdyby respondent otrzymał finanse na takie działanie. W odpowiedzi na to pytanie 16 osób stwierdziło, że nie ma pomysłów lub nie chciałoby realizować własnych inicjatyw. Z osobami, które udzieliły negatywnej odpowiedzi, badający nie kontynuował dalej badania. 70 osób odpowiedziało twierdząco i z tymi respondentami badający kontynuował badanie, zadając dwa dodatkowe pytania.

Pytanie drugie

Pytanie dotyczyło atrakcyjnych (według mieszkańców) miejsc w Szczecinie, gdzie można zorganizować działanie kulturalne. W większości odpowiedzi respondentów pokrywały się ze sobą, a wymieniane były głównie: Jasne Błonia, Szczecińska Marina, Netto Arena, Las Arkoński, Aleja Kwiatowa i Amfiteatr.

Pytanie kolejne

Pytanie dotyczyło rodzaju wydarzeń kulturalnych jakie zorganizowałby respondent, gdyby otrzymał na nie finanse. Zdecydowana większość respondentów (co warto zaznaczyć) odpowiedziała, że byłoby to wydarzenie dla dzieci o różnym charakterze m.in. teatralnym (spektakle i warsztaty aktorskie), muzycznym (warsztaty z instrumentami, koncerty z instrumentami na żywo, chór lub inne zajęcia muzyczne), czytelnictwem (czytanie książek z dziećmi, warsztat z pisania książek dla dzieci), działania z zakresu sztuk wizualnych (wystawy dla dzieci, projekcje filmowe, wystawy fotograficzne). W większości przypadków, respondenci wskazywali na zajęcia zapewniające dzieciom możliwość aktyw-

nego udziału w wydarzeniu oraz zajęcia wymagające wspólnej (dzieci i opiekunowie) aktywności. W pozostałych odpowiedziach respondenci wymieniali: wystawy i wernisaże dla dorosłych, warsztaty z różnych dziedzin kulturalnych o charakterze współczesnym, warsztaty plastyczne, warsztaty fotograficzne w plenerze, warsztaty rękodzieła artystycznego, koncerty i muzykę na żywo, performance o różnym charakterze, koncerty znanych gwiazd, festiwal hip-hopowy, wycieczki krajoznawcze, spotkania z nieznaną historią Szczecina, wieczory i nocne maratony filmowe, amatorskie pokazy mody, występy kabaretów, miejskie gry i zabawy dla dorosłych i dzieci, szybkie randki, turniej gier planszowych i turniej scrable, pikniki rodzinne, warsztaty (plastyczne, wokalne, naukowe), zajęcia muzyczne (nauka gry na instrumentach, karaoke) oraz pokazy taneczne i teatralne.

Reasumując, spacer diagnostyczny wykazał ogromny potencjał tkwiący w respondentach, wskazywał na bogatą wyobraźnię mieszkańców oraz ogromne zaangażowanie i chęć przyłączenia się do realizacji różnorodnej działalności artystyczno - kulturalnej. Badani wykazywali chęć poświęcenia czasu na rozmowę, a do swoich wypowiedzi podchodzili rzetelnie i z zastanowieniem. Można także założyć, że brak u rozmówców świadomości uczestniczenia w badaniu spowodował, że udzielane odpowiedzi były szczere i wynikały z faktycznych potrzeb emocjonalnych respondentów.

3. KONSULTACJA SPOŁECZNA W FORMIE „DRZEWKA ŻYCZEŃ”

Badanie – zgodnie z założeniem - zostało skierowane do osób odwiedzających Dom Kultury „13 Muz” i polegało na zebraniu pomysłów i koncepcji na działalność kulturalną, w formie konsultacji społecznej.

W toku realizacji badania, na ścianie w holu Domu Kultury „13 Muz” umieszczony został plakat w formie drzewa, którego liście stanowiły miejsce do nanoszenia pomysłów oraz koncepcji na działalność kulturalną. Badanie skierowane było do osób, które odwiedziły instytucję tj. gości przebywających w Domu Kultury „13 Muz” bądź osób, które znalazły się tam przypadkowo. W świetle powyższego, wszyscy bez względu na grupę wiekową (uczniowie, osoby dorosłe, seniorzy, rodzice i opiekunowie czekający na swoje dzieci) mogli „na wolnym liściu” dopisać swoją koncepcję lub życzenie. Obok drzewa, w widocznym miejscu, zainstalowana została agenda zachęcająca do udziału w badaniu o następującej treści:

„Witajcie pod naszym Drzewem Życzeń. Każdy biały liść naszego drzewa to miejsce na Wasze życzenie. Napiszcie, jakie są Wasze oczekiwania względem Domu Kultury „13 Muz”. Na jakie imprezy, wydarzenia, akcje, działania liczycie”

Najczęściej pojawiające się wpisy przedstawiono poniżej:

- warsztaty muzyczne
- więcej aktywności w przestrzeni miejskiej
- wystawy historyczne
- pantomima
- teatr uliczny
- warsztaty z czytania dla dzieci
- dzień teatralny dla dzieci
- spektakle teatralne dla dzieci
- wystawy sztuki współczesnej dla dorosłych
- warsztaty muzyczne i aktorskie dla dzieci
- czytanie książek dla bardzo małych dzieci
- wystawy i peformatywne wydarzenia dla dorosłych
- stand-up
- wystawy sztuki współczesnej dla dzieci
- maratony czytania książek dla dzieci
- maratony czytania książek dla dzieci i dorosłych
- kabaret

Na naszym drzewku pojawiło się także kilka innych wpisów, ale z racji „nieszablonych” pomysłów i słów, które je wyrażały, nie obciążyliśmy nimi naszego drzewka.

Życzenia wyrażone na listkach naszego drzewka dowodzą, że w naszym mieście istnieje ogromna potrzeba uczestniczenia i współtworzenia lokalnej sfery kulturalnej. Dom Kultury „13 Muz” nie pretenduje do miana „dobrej wróżki” spełniającej życzenia. Połączenie treści wyrażonych życzeń z odpowiedziami na pytania zawartymi w przeprowadzonej ankiecie, to dla nas wskazówki dotyczące kierunku, w jakim należy podążać. Chcemy jedynie ukierunkować nasze działania na profesjonalny dobór metod i środków do zaspokojenia potrzeb mieszkańców w oparciu o rzetelne i celowe wykorzystanie środków finansowych i infrastrukturalnych postawionych do naszej dyspozycji.

4. GRUPA FOKUSOWA

Badanie – zgodnie z założeniem – miało polegać na wyłonieniu około 5 przypadkowych osób w wieku od 30 do 40 lat i zachęceniu ich do dyskusji na temat oferty kulturalnej miasta, jej deficytach i potencjale lokalnym.

Respondenci dobrani zostali zgodnie z kryteriami wynikającymi z celów projektu. W badaniu udział wzięło 13 osób w wieku 30-40 lat, wśród których znaleźli się m.in. lokalni artyści, przedstawiciele środowisk twórczych, przedstawiciele społeczności lokalnej – aktywni i bierni uczestnicy życia kulturowego. Dyskusja toczyła się wokół poniższych zagadnień postawionych przez moderatora, dotyczących stanu kultury miasta.

Zagadnienie 1

Czym jest i jaka jest kultura w Szczecinie? Czy potencjał miejskich instytucji kultury jest wykorzystywany?

Wnioski:

- instytucje powinny położyć większy nacisk na działania promocyjne i skupić się na dotarciu do jak największej liczby odbiorców, w tym także tych, którzy mają utrudniony dostęp do kultury,
- uczestnicy badania podkreślali wielokrotnie, że w Szczecinie dzieje się dużo w kulturze, natomiast cały czas brakuje informacji na ten temat,
- podkreślono, iż szczególną uwagę należałoby skierować na małe projekty, które stanowią ogromną wartość artystyczną ale z uwagi na fakt, iż są to często niskobudżetowe działania „nie wszyscy o nich wiedzą”,
- uczestnicy badania jednogłośnie wskazali, iż instytucje kultury w bardzo małym zakresie realizują działania kierowane do najmłodszych odbiorców tj. do dzieci w wieku 0 - 6 lat,
- postawiono także wniosek, że budżet przeznaczony na kulturę jest zdecydowanie za mały.

Zagadnienie 2

Jakie są albo, jakie powinny być priorytety w kulturze lokalnej?

Wnioski:

- oferta kulturalna powinna być wielokierunkowa, instytucje powinny współpracować między sobą na płaszczyźnie programowej tak, aby poszczególne elementy oferty nie powielaly się i aby w ten sposób przyciągnąć różne grupy wiekowe i społeczne, a tym samym pobudzając potrzebę doznań kulturalnych,
- potrzebne jest zwiększenie budżetów na kulturę oraz modernizację budynków, w których działalność kulturowa jest prowadzona,
- dobrą praktyką jest powrót do podstaw i przypomnienie o takich elementach kultury jak rękodzieło artystyczne, nieme kino i inne.

Zagadnienie 3

Zapotrzebowanie na kulturę w Szczecinie.
Jakie są potrzeby mieszkańców?

Wnioski:

- badana grupa przede wszystkim zwróciła uwagę na niewystarczającą ofertę kulturalną dla małych dzieci, a szczególnie tych, które uczestniczyć w kulturze muszą wraz z opiekunem; często padało określenie, że „z małym dzieckiem nie ma gdzie pójść”, a przede wszystkim zwrócono uwagę na działania muzyczne, teatralne i z zakresu czytelnictwa; rozmówcy zgodnie stwierdzili, że aktualna oferta kulturowa dla dzieci w wieku 0-6 lat jest bardzo wąska, a wydarzenia w jej ramach nie są dostosowane do wspólnego uczestnictwa w nich dzieci i ich opiekunów,
- podkreślono ogromne znaczenie działań kulturalnych kierowanych do seniorów i rozwój, jaki w tym zakresie nastąpił, zwrócono uwagę na kulturotwórczy charakter powstających grup formalnych i nieformalnych składających się z osób starszych oraz doceniono ich aktywność,
- zwrócono uwagę na fakt, iż osoby w grupie wiekowej 30 - 40 lat, to najbardziej czynna grupa zawodowa oraz grupa wychowująca dzieci, osoby te świadomie rezygnują z uczestnictwa w kulturze kierowanej bezpośrednio do nich, na rzecz wydarzeń artystycznych dla dzieci; postawiono także tezę, że wydarzenia kierowane do dzieci nie są niestety atrakcyjne dla dorosłych i myśląc o potrzebach kulturowych szczecinian należałoby zwrócić uwagę na takie projekty, które w swoich założeniach byłyby ciekawe i angażujące dla wszystkich członków rodziny.

Zagadnienie 4

Czy Dom Kultury „13 Muz” zaspokaja potrzeby kulturalne mieszkańców? Czy oferta zgodna jest z potrzebami?

Wnioski:

- Dom Kultury „13 Muz” odpowiada na potrzeby mieszkańców realizując około 26 wydarzeń miesięcznie o różnym charakterze, w tym około 15% to wydarzenia dla dzieci i młodzieży, około 15% to typowe wydarzenia dla seniorów, a 60% stanowią wydarzenia dedykowane szerokiej publiczności tj. osobom dorosłym i seniorom,
- instytucja wspiera realizację inicjatyw oddolnych udostępniając inicjatorom miejsce oraz w miarę możliwości sprzęt do realizacji pomysłów. W ciągu roku w Domu Kultury „13 Muz” realizowanych zostaje około 20 inicjatyw oddolnych. Dom Kultury „13 Muz” nie podaje do ogólnodostępnej wiadomości informacji, że istnieje taka możliwość, co niewątpliwie jest niedociągnięciem w komunikacji ze społecznością lokalną.

Zagadnienie 5

Jak zaktywizować mieszkańców do czynnego uczestnictwa w kulturze?

Wnioski:

- poprawa infrastruktury i stanu budynków (obiektów) kultury, zwiększenie nakładów finansowych na kulturę,
- przeprowadzenie kampanii społecznej motywującej do realizacji własnych pomysłów i informującej o możliwości wsparcia inicjatyw oddolnych przez instytucję,
- umożliwienie pozyskania dofinansowania nie tylko przez instytucje czy stowarzyszenia, ale także przez osoby fizyczne, prowadzenie warsztatów i szkoleń dla animatorów.

Kryteria wiekowe doboru respondentów sprawiły, że grupa ta objęła osoby najbardziej czynne zawodowo oraz wychowujące dzieci. Powyższe przełożyło się także na rodzaj oferty kulturalnej, jaką osoby te były najbardziej zainteresowane, tj. oferty ukierunkowanej na dzieci. Oferty tej nie należy utożsamiać z działaniami obejmującymi same dzieci, ponieważ osoby biorące udział w badaniu widzą siebie, jako współuczestniczących w tych działaniach wspólnie z dziećmi. Dodatkowo badani poszukują wydarzeń skierowanych do swojej grupy wiekowej, ale odbywających się w tym samym czasie i miejscu, co wydarzenia dla dzieci. Opiekunowie są zainteresowani taką ofertą, aby po odprowadzeniu dziecka na zajęcia sami mogli, najlepiej w przestrzeni tego samego budynku, wziąć udział w innych działaniach np. wystawach, spotkaniach z artystami i innych. Należy także pamiętać, że respondenci chcieliby w dalszym ciągu prowadzić życie towarzyskie i kulturalne, a tymczasem nie mają co zrobić z dzieckiem. Zagospodarowanie tego obszaru na pewno spotkałoby się z ogromnym zainteresowaniem badanych.

W zakresie tematycznym można zauważyć, że respondenci preferują głównie działania bezpośrednio związane z teatrem, muzyką, czytelnictwem oraz sztuką wizualną w formie wystaw.

5. OBSERWACJA

Według rejestru instytucji kultury, dla których organizatorem jest Gmina Miasto Szczecin, w mieście działa 12 takich instytucji, w tym 3 domy kultury i 1 ośrodek kultury. Poza tym w mieście działa także 5 wojewódzkich instytucji kultury oraz 38 stowarzyszeń, fundacji i związków twórczych.¹ Mimo różnorodnych zadań statutowych przypisanych tym instytucjom w obszarze kultury, dostrzec można trend występujący we wszystkich instytucjach, który nazwiemy umownie OTWARCIEM na zróżnicowanego odbiorcę, na jego oczekiwania oraz na następujące zmiany społeczne i technologiczne. Minęły czasy, w których instytucje kojarzone były z wybraną, wysublimowaną, często lepiej wykształconą i sytuowaną materialnie częścią społeczeństwa. To przeszłość. Dla jednych będzie to działanie z pogranicza populizmu, a dla innych wyjście do człowieka. Naszym celem nie jest wnikanie w mechanizmy, które rządzą w tym przypadku instytucjami kultury, chociaż mamy świadomość, że bardzo często są to mechanizmy rynkowe. Najważniejszą materią jest bowiem społeczeństwo naszego miasta.

W ostatnich latach instytucje kultury miasta zdecydowanie poszerzyły i zróżnicowały swoją ofertę, ukierunkowując ją w wielu przypadkach na określone grupy odbiorców, które wyodrębnione zostały głównie ze względu na wiek: dzieci, młodzież, dorośli i seniorzy. W ostatnim czasie organizowane są różnorodne warsztaty tematyczne, których miejsce prowadzenia byłoby kiedyś nie do przyjęcia, np. takie muzeum, kojarzone z nudą, kurzem i brzydkimi papuciami, a dzisiaj proszę bardzo: koncerty, projekty muzyczno – plastyczne, warsztaty dla dzieci oraz wiele innych.

W dalszym ciągu istnieje jednak wiele grup społecznych, które z różnych przyczyn nie korzystają z oferty kulturowej miasta, a przyczyn tego stanu może być wiele, zaczynając od najbardziej przyziemnej, mianowicie kwestii materialnej. Należy dążyć do wyrównania szans i ułatwienia dostępu do sfery

kulturalnej rodzinom wielodzietnym m.in. poprzez upowszechnienie instrumentu kart rodzinnych. To samo dotyczy wprowadzania ulgowej dostępności do kultury seniorów poprzez honorowanie kart seniora, dzięki czemu można oczekiwać poprawy warunków do utrzymania i rozwoju aktywności tej grupy mieszkańców naszego miasta. Kolejną grupą osób, które nie uczestniczą w życiu kulturalnym są „młode mamy” w pierwszym roku życia swoich pociech oraz opiekunowie osób niepełnosprawnych. Mamy w całości poświęcają dzieciom swój czas i uwagę, rezygnując w pierwszej kolejności z życia towarzyskiego i kulturalnego. Dobrym zwiastunem zainteresowania mamą i dzieckiem są zajęcia „Pilates - mama i dziecko”, chociaż do zajęć o typowym charakterze kulturalnym raczej nie można ich w pełni zakwalifikować. Uczestnictwo opiekunów osób niepełnosprawnych sprowadza się do przywiezienia dzieci na zajęcia i ich odbioru, gdy tymczasem czas oczekiwania na dziecko mógłby być wykorzystany na wspólne zajęcia warsztatowe opiekunów i dzieci lub na realizację potrzeb kulturalnych samych opiekunów. W przypadku domów kultury zaobserwować można znikomą obecność grup nieformalnych, tzw. kół zainteresowań, będących animatorami kultury dla samych siebie, inicjatorami z ogromnym potencjałem twórczym. Z cienia powoli wychodzą także grupy zagrożone wykluczeniem społecznym, które jednak potrzebują stałego wsparcia i opieki, aby w pełni uruchomić swój potencjał. Zaangażowanie tych grup w działalność kulturalną może stanowić swoistą terapię.

Kultura to nie tylko wydarzenia kulturalne same w sobie, to także sposób, w jaki do tego wydarzenia doszło. Ma to szczególne znaczenie w przypadku, gdy uwzględniane są pomysły mieszkańców, a oni sami brali czynny udział w organizacji tego wydarzenia. Oddolność to sukces powodzenia inicjatyw i pomysłów na zaktywizowanie społeczności lokalnej. Drzwi instytucji należy szerzej OTWORZYĆ, domy kultury muszą stać się domem otwartym.

Wielokrotnie szczecińskie instytucje kultury współdziałały ze sobą przy realizacji wydarzeń kulturalnych i dalej to czynią. Najlepszym tego przykładem jest Przegląd Teatrów Małych Form KONTRAPUNKT, który już po raz 53 odbędzie się tym roku. Zderzenie różnych nurtów i formacji teatralnych i towarzysząca wydarzeniu sesja teatrologiczna oraz liczne imprezy (wystawy, koncerty, seanse filmowe, performance) wymaga zaangażowania nie tylko Domu Kultury „13 Muz”, jako koordynatora wydarzenia oraz szczecińskich teatrów, ale także szeroko pojmowanego lokalnego środowiska artystycznego. Współpracy wymaga Festiwal Artystów Ulicy „Spoiwa kultury”, na którym prezentowane są szerokiej publiczności nowe, często niekonwencjonalne projekty, a który ma charakter otwarty, bezpłatny, ogólnodostępny i niekomercyjny oraz jest kierowany do szerokiego grona odbiorców. Koordynacji wspólnych działań wymaga Noc Muzeów, tj. ogólnopolskie wydarzenie, do którego przyłączył się także Szczecin. To tylko kilka przykładów na to, że dzisiaj instytucja kultury nie może działać w odosobnieniu, musi być OTWARTA na wszelkie sygnały otoczenia.

Współdziałanie nie może ograniczać się jedynie do współpracy między instytucjami statutowo wpisanymi w obszar kultury. W ramach efektywnego działania instytucje kulturalne miasta powinny prowadzić stałą współpracę m.in. z jednostkami oświatowymi, opiekuńczymi, stowarzyszeniami, czy radami osiedli.

Nie ma nic złego w domu kultury, który służy nie tylko tym, którzy są koneserami sztuki, ale także tym, którzy znajdują w nim przestrzeń dla swoich zainteresowań oraz gdzie mogą realizować swoje pasje i marzenia. Ktoś kiedyś nazwał instytucję domem kultury i niech tak zostanie, a my wszyscy sprawmy, aby był to DOM OTWARTY.

¹ Dane za: <http://bip.um.szczecin.pl>

PODSUMOWANIE

Mieszkańcy Szczecina w wieku od 30 do 40 lat, to grupa lokalnej społeczności, która nie była dotąd badana pod względem potencjału kulturotwórczego, jaki sobą prezentuje. Być może wynikało to z mylnego przeświadczenia, że jest to grupa młodych i aktywnych „szczęśliwców”, która niczego nie potrzebuje w przeciwieństwie do innych grup wiekowych. Nic bardziej mylnego. Grupa ta, jak inne grupy wiekowe, ma swoje potrzeby kulturalne, oczekiwania i życzenia, determinowane wykonywaną pracą, ograniczonym czasem wolnym, dziećmi i ich potrzebami, a także warunkami ekonomicznymi i bytowymi. Grupa ta, chociaż jednorodna wiekowo, wykazuje w swojej wewnętrznej materii różnicowanie jak żadna inna, bowiem jej preferencje powinny być analizowane przy uwzględnieniu „miękkich” powiązań łączących ją z rówieśnikami (znajomi, przyjaciele), z dziećmi oraz z seniorami (rodzice, dziadkowie).

Przeprowadzenie diagnozy potencjału kulturotwórczego mieszkańców Szczecina w podanej grupie wiekowej miało dać nam pogląd na miejsce wymienionej grupy w kulturalnej przestrzeni miasta. Czy po jej przeprowadzeniu jesteśmy bogatsi o wiedzę w tym zakresie? Czy potrafimy wyciągnąć właściwe wnioski i w oparciu o nie wytyczyć kierunki działania na przyszłość?

Nie chcemy szukać winnych sytuacji, w której młodzi, aktywni zawodowo i życiowo ludzie pozostają często na obrzeżach życia kulturalnego, mimo potencjału jaki sobą prezentują. W oparciu o zdefiniowane w toku badania priorytety naszych respondentów, chcemy podjąć próbę określenia celów i zadań, jakie powinny być realizowane w najbliższej przyszłości, które pozwolą na wytworzenie trwałych powiązań pomiędzy instytucją, a kapitałem społecznym i potencjałem drzemią-

cym w badanej grupie wiekowej. Aktywnością kulturalną muszą być oczywiście zainteresowane obie strony, jednakże z doświadczenia wiemy, że właściwe działania kierunkowe i promowanie określonego stylu życia to podstawa.

Wśród głównych celów, które powinny przyświecać domom kultury w powyższym zakresie można wymienić:

1. Objęcie systemowymi działaniami w zakresie budowania kapitału społecznego i animowania badanej grupy społeczności lokalnej, tj. mieszkańców Szczecina w wieku od 30 do 40 lat.
2. Stworzenia trwałej sieci powiązań: dom kultury – badana grupa – artyści i animatorzy kultury – inne grupy wiekowe – instytucje współpracujące.
3. Umocnienie więzów społecznych między badaną grupą i pozostałymi mieszkańcami miasta poprzez wspólne uczestnictwo w kulturze.

Do sporządzenia naszej diagnozy wykorzystaliśmy narzędzia wskazane w projekcie, tj. ankietę, spacer diagnostyczny, „drzewko życzeń”, grupę fokusową oraz obserwację. Różnorodność zastosowanych metod badawczych pozwoliła na uzyskanie informacji z różnych źródeł i od różnych grup społeczności lokalnej. Syntetyczne wnioski wynikające ze wszystkich badań, pozwoliły nam zdefiniować działania, jakie powinny zostać podjęte przez Dom Kultury „13 Muz”, środowisko kulturalne miasta, społeczność lokalną oraz władze miasta.

W efekcie zastosowania ww. metod badawczych dowiedzieliśmy się m.in., że:

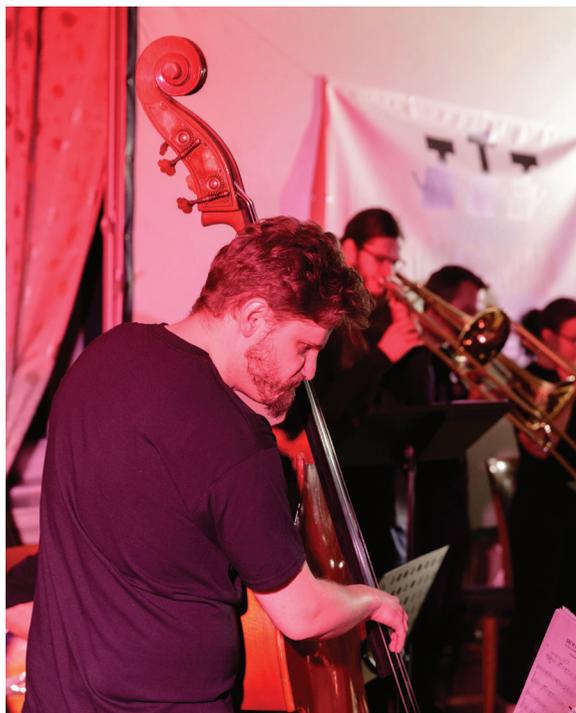
1. Największa ilość badanych spędza swój czas wolny z rodziną i/lub przyjaciółmi, biorąc udział w wydarzeniach kulturalnych oraz spędzając ten czas na świeżym powietrzu.
2. Najwięcej osób wykazuje zainteresowanie wydarzeniami teatralnymi oraz wydarzeniami dla dzieci o różnym charakterze m.in. teatralnym, muzycznym i czytelnictwem oraz działaniami z zakresu sztuk wizualnych.
3. Respondenci oczekują przede wszystkim wydarzeń kulturalnych skierowanymi do łączonych, różnych grup wiekowych, do dzieci oraz do dorosłych.
4. Zarówno sami respondenci jak i osoby z grupy fokusowej podkreślali wagę zajęć zapewniających dzieciom możliwość aktywnego udziału w wydarzeniu.
5. Grupa wykazuje bardzo duże zainteresowanie zajęciami wymagającymi wspólnej aktywności dzieci i ich opiekunów.
6. Oferta wydarzeń kulturalnych nie spełnia oczekiwań 2/3 respondentów, przy jednoczesnym stwierdzeniu ponad połowy respondentów, że mają oni wpływ na ofertę kulturalną miasta.
7. Szczególną uwagę zwrócono na brak oferty dla dzieci najmłodszych w wieku od 0 do 6 lat i ich opiekunów. Kwestia ta powracała na każdym etapie badania.
8. Respondenci zdecydowanie zainteresowani są organizacją własnego wydarzenia kulturalnego oraz aktywnym uczestnictwem w realizacji tego wydarzenia. Jako miejsce realizacji wskazywano przede wszystkim Jasne Błonia, Szczecińską

Marinę, Netto Arenę, Las Arkoński, Aleję Kwiatową i Amfiteatr, tj. miejsca zwyczajowo przyjęte w mieście do organizacji dużych wydarzeń kulturalnych.

9. Najważniejszym źródłem informacji o wydarzeniach kulturalnych są dla badanych strony internetowe oraz portale społecznościowe, a dopiero w następnej kolejności ulotki plakaty/afisze i prasa.

10. Badana grupa jest jeszcze zbyt słabo widoczna w działaniach domu kultury.

W oparciu o powyższą wiedzę uzyskaną w wyniku przeprowadzonych badań, można wskazać wiele szczegółowych zadań, jakie stoją przed domem kultury, w celu zaktywizowania i wykorzystania potencjału kulturotwórczego badanej grupy wiekowej. Najważniejsze z nich przedstawiono poniżej.

Rozszerzenie oferty kulturalnej o wydarzenia dla dzieci najmłodszych, w których uczestnictwo głównie mam podyktowane jest bezpośrednią opieką, jaką sprawują nad swoimi pociechami przez pierwszy rok życia. Dobrym zwiastunem są prowadzone w Domu Kultury „13 Muz” cotygodniowe zajęcia Pilates - Mama i dzidzia, ogólnorozwojowe ćwiczenia dla mam z małym dzieckiem powyżej 3 miesiąca życia. W oparciu o fachową wiedzę specjalistów w zakresie wczesnego rozwoju dziecka oraz potrzeby i oczekiwania mam, wskazanym byłoby uruchomienie kolejnych zajęć, wnoszących określoną wartość, w tym np. zajęć edukacyjnych dla mam w zakresie rozwoju u dzieci wrażliwości na muzykę, połączonych z terapią muzyką. Zajęcia dla mam mogą być prowadzone w godzinach przedpołudniowych, co jest dodatkowym atutem przy wykorzystywaniu przestrzeni domu kultury.

Rozszerzenie oferty kulturalnej dla pozostałych dzieci do lat 6, w tym przede wszystkim o zajęcia zapewniające dzieciom możliwość aktywnego udziału w wydarzeniu. Zajęcia angażujące dzieci, to zajęcia sprzyjające wielokierunkowemu rozwojowi dziecka, a na tym jak widać bardzo zależy opiekunom i powinno zależeć instytucji kultury. Zajęcia powinny wspierać rodziców w ich działaniach na rzecz dziecka i stanowić dla dziecka atrakcję, w której samo, z własnej woli chce brać czynny udział. Obok klasycznych tematów stanowiących kanwę do zajęć teatralnych i muzycznych, nie bójmy się poruszać z dziećmi we współczesnej przestrzeni, w której rządzi postęp technologiczny, a której dzieci są świadomym uczestnikiem. Nie bójmy się stosować nowoczesnych narzędzi i technologii, pokażmy dzieciom możliwości, jakie z tego płyną w obszarze kultury, w tym także przez proponowane przez opiekunów sztuki wizualne.

Respondenci zdecydowanie zainteresowani są organizacją własnego wydarzenia kulturalnego oraz aktywnym uczestnictwem w jego realizacji. W świetle powyższego, Dom Kultury „13 Muz” powinien przeprowadzić kampanię społeczną na rzecz inicjatyw oddolnych, dotyczącą uświadomienia roli tych inicjatyw w generowaniu potencjału kulturotwórczego miasta, motywującą do realizacji własnych pomysłów i informującą o możliwości wsparcia inicjatyw oddolnych przez instytucję.

Podjęcie działań w celu aktywnego włączenia opiekunów dzieci korzystających z różnorodnych zajęć w Domu Kultury „13 Muz” w przestrzeń kulturalną instytucji poprzez zaangażowanie ich we wspólne zajęcia z dziećmi lub umożliwienie korzystania w tym samym czasie z innych propozycji kulturalnych instytucji (wystawy, spotkania literackie, spotkania promujące książki i ich wspólne czytanie oraz inne). Przeanalizowanie możliwości uruchamiania w tym samym czasie i miejscu równoległych warsztatów dla dzieci i ich opiekunów, osadzonych w tej samej dziedzinie sztuki i np. poświęconych temu samemu tematowi lub technice sztuki.

Proponowane wydarzenia powinny być tak organizowane, aby mieszkańcy w wieku 30 – 40 lat mogli w nich uczestniczyć zarówno z dziećmi jak i z innymi grupami wiekowymi, w tym seniorami. Ponadpokoleniowe wydarzenia są oczekiwane przez wymienioną grupę, ponieważ związki rodzinne są w naszym społeczeństwie głęboko zakorzenione. Wydarzenia takie są ogromnym wyzwaniem dla instytucji wymagającym dużej aktywności domu kultury w poszukiwaniu pomysłów i środków na ich realizację.

Stosowanie w komunikacji nowoczesnych i popularnych środków przekazu, w tym internetu i portali społecznościowych. Należy zadbać, aby przekazywane informacje były wiarygodne i aktualne, przedstawione w ciekawej i przyciągającej uwagę formie, a lokowanie wydarzeń na portalach społecznościowych, wykonane w sposób pozwalający na dotarcie do jak największej grupy odbiorców. Na bieżąco należy także śledzić zmiany zachodzące w tym obszarze, bowiem sposób komunikacji zmienia się wraz z zachodzącymi przemianami społecznymi i technologicznymi. Powyższe nie oznacza całkowitej rezygnacji z tradycyjnych form komunikacji w postaci np. ulotek czy plakatów, bowiem zawsze jakiś odsetek społeczeństwa będzie z tej formy korzystał.

Prowadzenie warsztatów i szkoleń dla animatorów kultury w celu bieżącego podnoszenia kwalifikacji i jakości ich pracy.

Niezbędne jest zwiększenie budżetu na działalność Domu Kultury „13 Muz” oraz dalsza modernizacja infrastruktury w celu adaptacji i wyposażenia kolejnych przestrzeni w budynku instytucji, służących rozszerzeniu oferty kulturalnej i zwiększeniu ilości mieszkańców korzystających z tych zasobów, w tym także dostosowanie do najmłodszej grupy dzieci i ich opiekunów.

Dom Kultury „13 Muz” powinien podejmować dalszą, bieżącą i wielokierunkową współpracę z innymi instytucjami kultury, organizacjami pożytku publicznego oraz innymi jednostkami funkcjonującymi w mieście.

Mamy nadzieję, że niniejsza diagnoza pozwala odpowiedzieć twierdząco na pytania postawione na początku podsumowania i potwierdzić, że w oparciu o wiedzę uzyskaną w zakresie potencjału kulturotwórczego mieszkańców Szczecina w wieku od 30 do 40 lat, będziemy potrafili skorzystać z wyników tej diagnozy i wytyczyć kierunki naszego działania.

Składamy podziękowania wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tej diagnozy. To dzięki Wam dostaliśmy do ręki narzędzie, które ukierunkuje nasze działania z pożytkiem dla wszystkich mieszkańców naszego miasta.

BIBLIOGRAFIA

<http://bdl.stat.gov.pl>

<http://bip.um.szczecin.pl>

<http://www.nck.pl>

H. Waszkiel (red.), O polskim teatrze lalek – w Szczecinie, Teatr
Lalek „Pleciuga”, Szczecin 2015, s. 83-85

„Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Dom Kultury + Inicjatywy lokalne 2018”

mUZ

13muz.eu

